

Περαίνων ἐνταῦθα τὸν λόγον, κύριοι, ζητῶ συγγνώμην ὅτι ἀπετόλμησα νὰ ἐπιληφθῶ σπουδαιοτάτου θέματος καὶ δι' ἀσθενοῦς γραφίδος νὰ σκιαγραφήσω μέγα τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας γεγονός, σπουδαῖον καὶ πολύπειρον περὶ τὰ τοιαῦτα ἀπαιτοῦν ἄνδρα. Ἄλλ' ἐμοὶ μὲν ταῦτα εἰπόντι βαιὰ καὶ πολλῶν δεόμενα ἔστω συγγνώμη.

Ἐπεὶ τὰ δισχίλια δὲ παρῆλθον ἔτη ἀφ' οὗ ἐξέλιπεν ἡ ἀρχικὴ καὶ ἔνδοξος τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους αὐτονομία· ἔκτοτε τὸ πλεῖστον ὑπὸ δεσπότας ξένους ἔρπουσα ἡ Ἑλλὰς οὐδέποτε ἔλησμόνησε τῆς παλαιᾶς εὐκλείας. Προηγουμένη πάντοτε καὶ κρατοῦσα τοῦ πολιτισμοῦ τὴν δᾶδα μετέδωκε καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐτήν, συνέσφιγγέ πως τὰ διάφορα συντρίμματα τοῦ ἀνατολικοῦ ῥωμαϊκοῦ Κράτους κατὰ τὴν μακρὰν βυζαντινὴν περίοδον, καὶ ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας μύνη πρὸς τοὺς πολλαχόθεν ἐπιδρομεῖς ἀντεπεξελθοῦσα, ὑπέκυψε τελευταῖον εἰς τοῦ ἰσχυροτέρου τὴν δύναμιν. Ὡσπερ δὲ καθιερωμένη ἔστις ἐπὶ τέσσαρας ὅλους αἰῶνας κεχωσμένον κρατήσασα τὸν ἱερόν τῆς ἐλευθερίας σπινθῆρα ἀνέφλεξεν ἐσχάτως αὐτὸν εἰς μικρόν. Ἡ ἐλευθερία αὐτῆς ἐχαιρετίσθη μετὰ τῶν αἰσθημάτων ἐκείνων ἅτινα ἐμποιοῦνται φυσικῶς τῷ λόγῳ εἰς τοὺς παρακολουθοῦντας τῶν ἔθνῶν τὰς τύχας. Τὸν πρῶτον ἐνθουσιασμόν διεδέχθη ἡ ψυχρὰ στωϊκότης φίλων καὶ ἐχθρῶν, καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη συνεζητεῖτο ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ ἀναζήσῃ καὶ ἀναβλαστήσῃ μετὰ πολυχρόμιον οὕτω δουλείαν ἔθνος πρὸ αἰῶνων κατατεταγμένον εἰς τὴν τάξιν τῶν τεθνεώτων, καὶ ἀμφέβαλλον ἂν ὑπολείπεται εἰσέτι δημιουργικὴ δύναμις εἰς τὴν ἀναβλαστήσασαν παραφυάδα τοῦ γεγηρακότος ἑλληνικοῦ δένδρου, οὗτινος τὰ φύλλα καὶ τοὺς κλῶνας καὶ αὐτὸν τὸν κορμὸν πάντες οἱ αἰῶνες ξυλευόμενοι δεινῶς τῆδε κάκεισε διεφορήσαντο καὶ διεσκόρπισαν. Ἄλλ' εὐτυχῶς τὰ νέφη τοῦ δισταγμοῦ ἤρξαντο ἀπὸ τινος διαλυόμενα καὶ κατὰ τὸν ἱστορικὸν Γαλάτην « ἡ νεωτέρα Ἑλλὰς εἶναι μέγα τι

ἤδη ἀρξάμενον ¹) ». Τὴν δὲ ἀλήθειαν ταύτην ἀγωνίζεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ ἡ μικρὰ Ἑλλὰς καὶ μετὰ ταύτης τὰ πανταχοῦ διεσπαρμένα αὐτῆς τέκνα διὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, διὰ τῆς τέχνης καὶ βιομηχανίας καὶ διὰ τῆς ναυτιλίας καὶ τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ ἐμπορίου· καὶ πρὸς αὐτὸ τοῦτο τέλος καὶ ἡμεῖς σπεύδοντες συνερχόμεθα καθ' ἑκάστην ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν ἀρωγὴν ἀγαθὰ καὶ φίλα τῷ πολιτισμῷ φρονούντος ἡγεμόνος.

Ταῦτα μὲν ἡμεῖς ἐπαξίως τῆς παλαιᾶς προγονικῆς εὐκλείας πράττομεν, ἡ δὲ τὸν Ἑλληνισμόν καθοδηγοῦσα Θεία Δύναμις, ἣτις ἐν μὲν τῷ ἔθνισμῷ Ἀθηνᾶ κέκληται, ἐν δὲ τῷ χριστιανισμῷ Σοφία, δῶη ἡμῖν δύναμιν καὶ γνῶσιν πρὸς τὴν τοῦ ὅλου συντέλειαν.

Κ. ΕΥΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΟΒΑΛΔΟΣ

(Συνέχ. καὶ τέλος.)

— Τὴν κυριακὴν, κύριε, εἶπε τείνων μοι τὴν χεῖρα μὲ ὕφος τεθλιμμένον καὶ περιπαθές· τὴν κυριακὴν.

Ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ.

— Καλὴν νύκτα, Θεοβάλδε, εἶπεν ἠδέως ἡ Βαλερία πλησιάζουσα αὐτόν. Θεέ μου! δὲν διεσκεδάσατε ἀπόψε. Ἄ! καὶ ἐγὼ ἐπίσης προτιμῶ τὴν γωνίαν τῆς ἐστίας καὶ τὸν συγγενικὸν μας κύκλον.

Ἐπιστρέψας ἐκ Βοβαί, τὴν ἐπομένην κυριακὴν, κατέβην εἰς τὴν θύραν τοῦ Θεοβάλδου. Τὸν εἶδον μόνον ἐν τῷ γραφείῳ του. Ἦλθε πρὸς ἐμὲ καὶ μοὶ ἔτεινε τὴν χεῖρα μὲ ὕφος τεθλιμμένον, ἀλλ' ἐντελῶς ἀτάραχον. Δὲν περιέμενα νὰ τὸν εὕρω μὲ τοιαύτην φυσιογνωμίαν μαρτυροῦσαν φλέγμα μὴ συμβιβαζόμενον πρὸς ὅσα ἔμελλε νὰ μοὶ εἶπῃ. Ἐκάθησα μὲν πρὸ τοῦ γραφείου του.

(1) Duguy τόμ. Α'. σ. 48.

— Κύριε, εἶπε παρουσιάζων μοι ἐπιστολήν ἀνοικτήν, ὃ ἐπίσκοπος τοῦ Δ. . ., συγγενῆς μου, ἀπέθανεν· ὁ Ἀνατόλιος εἶναι κληρονόμος του· ἀφῆκε καὶ εἰς ἐμὲ διακοσίας χιλιάδας φράγκων.

— Ἐκ βάθους καρδίας σᾶς συγχαίρω, ἀνέκραξα, καμμίαν ιδέαν δὲν εἶχατε τῆς κληρονομίας ταύτης.

— Ὅχι. Τριπλασιάζει τὴν μικράν μου περιουσίαν. Εἶμαι εὐτυχῆς διὰ τὴν δεσποινίδα Βαλερίαν, ἀπεκρίθη διπλόων πάλιν τὴν ἐπιστολήν καὶ ρίπτων αὐτὴν ἀποτόμως ἐπὶ τοῦ γραφείου.

Ἀμέσως ἐνόησα ποῖος ἐνδοιασμὸς ἔμελλε νὰ ἐμποδίσῃ τὸν Θεοβάλδον νὰ διαλύσῃ τὸν γάμον του, καὶ ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας μου εὐχαρίστου τὸν Θεόν, διότι μὲ ἐφαίνετο ὅτι ἡ ἔνωσις αὕτη ἔμελλε νὰ ἦναι πολὺ εὐτυχῆς. Ἐν τούτοις, εἶπον μετὰ τινος τρόμου·

— Θεοβάλδε, εἶχατε κάτι νὰ μοῦ ἐμπιστευθῆτε τὴν πρῶϊαν ταύτην, ἦλθα διὰ νὰ σᾶς ἀκούσω.

— Ὅχι, τίποτε, κύριε, μὲ ἀπεκρίθη στηρίζων τὸν ἀγκῶνά του ἐπὶ τῆς ἐπιστολῆς, δὲν ἦτο τίποτε· συγχωρήσατέ με διότι σᾶς ἔκαμα νὰ ἔλθετε.

Δὲν ἔσχον τὸ θάρρος νὰ ἐπιμείνω, τῷ εἶπον μόνον·

— Θεοβάλδε, εἰς ἔχετε λύπην τινὰ, νομίζω ὅτι δύνασθε εἰς γηραιὸν φίλου ὡς ἐμὲ νὰ τὴν ἐμπιστευθῆτε.

Ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν μὲ ὕφος τόσον ἐπιφυλακτικόν, τόσον ψυχρὸν ὥστε ἡ συνομιλία ἔμεινεν εἰς τὸ σημεῖον τούτου. Ἡμερολόγιόν τι ἦτο ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὃ Θεοβάλδος τὸ ἔλαβε καὶ μὲ ἔδειξε σημεῖόν τι διὰ τῆς γραφίδος ἐπὶ τῆς ἡμερομηνίας τῆς 25 νοεμβρίου.

— Μετὰ δέκα ἡμέρας, εἶπε· δὲν ἔλησμονήσαμεν καμμίαν διατύπωσιν;

— Καμμίαν, φίλε μου, τῷ ἀπεκρίθη κατεσπαραγμένος ὑπὸ τοῦ φλέγματος μεθ' οὗ ὠμίλει περὶ τῶν διατυπώσεων τούτων.

Παρέθεσαν τὸ πρόγευμα, καὶ ἡ συνδιάλεξις ἔμεινεν ἐπὶ τοῦ ἰδίου ἀντικειμένου· ὠμιλήσαμεν περὶ μυρίων πραγμάτων σχετικῶν πρὸς τὴν τελετήν. Ὁ

Ἀνατόλιος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παρευρεθῆ εἰς αὐτήν· εἶχεν ἀναχωρήσει διὰ νὰ τακτοποιήσῃ τὰς ὑποθέσεις τῆς κληρονομίας ἐκείνης ἣτις θὰ τῷ ἔδιδεν ἐξήκοντα χιλιάδων φράγκων ἐτήσιον εἰσόδημα.

Πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀποφασισθῆ ὅτι ὁ γάμος τῆς Βαλερίας θὰ ἐγένετο εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐν θελκτικωτάτῃ οἰκίᾳ πλησίον τοῦ Μεδών. Ἡ κυρία Πόνς εἶχεν ἀναθρέψει ἐκεῖ τὴν Βαλερίαν, καὶ εἶδος τι δεισιδαιμονίας τὴν κατεῖχε νὰ τὴν νυμφεῖσῃ εἰς τὸν αὐτὸν ναῖσκον ἔπου καὶ ἐκείνη εἶχε νυμφευθῆ· χωρὶς νὰ φανερώσω τὰ αἴτια, ἐπέμεινα ὥστε ἡ στέψις νὰ γίνῃ ὅλως οἰκογενειακῶς· ἡ ἀδελφή μου μὲ ἄφινεν ἐλεύθερον, καὶ σχεδὸν ἐξεπληττόμην, ἐπειδὴ ἤξευρα ὅτι πολὺ ἠγάπα τὴν ἐπίδειξιν. Ἐπρεπε νὰ δυσπιστήσω περισσότερον εἰς τοιαύτην συγκατάβασιν ἣτις μὲ ἀπήλλασσε πάσης προφάσεως ἣν εἶχα ἐπινοήσει διὰ νὰ ἐξαιρέσω τὴν κυρίαν Βερμέγια ἀπὸ τῆς ὁποίας ἡ ἀδελφή μου δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ χωρισθῆ.

Ἐξελθὼν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Θεοβάλδου ἔσπευσα νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἡ Βαλερία προσέδραμε, καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρονιδίου τῆς πλησίον τῆς καθέδρας μου.

— Καλέ μου θεῖε, εἶπε, δὲν ἠξέυρετε τὴν ἀνέλπιστον εὐτυχίαν τοῦ Κ. Θεοβάλδου; Κληρονομεῖ διακοσίας χιλιάδας φράγκα. Ἐλοιπόν! σχεδὸν λυπούμαι διὰ τοῦτο· δύναται τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι εἶμαι εὐτυχῆς καὶ ὑπερήφανος διὰ τὴν περιουσίαν του ὅσον καὶ δι' αὐτόν. Ὡ! ὄχι, θὰ τὸν ἠγάπων πτωχόν!

Ἐσιώπησεν ἐρυθρίασασα διότι εἶπε μεγαλοφώνως τὴν σκέψιν τῆς καὶ ἔκρυψεν εἰς τοὺς πόδας μου τὸ πρόσωπόν της. Τὴν ἐφίλησα εἰς τὸ μέτωπον καὶ εἶδα ὅτι ἔκλαιε.

— Τί ἔχεις, καλή μου Βαλερία; τὴν ἠρώτησα μετ' ἀνησυχίας.

— Εἶμαι παιδίον, καλέ μου θεῖε, μὲ εἶπε μειδιῶσα διὰ τῶν δακρύων της, εἶμαι τόσον εὐτυχῆς, τόσον εὐτυχῆς, ὥστε φοβοῦμαι μήπως μὲ συμβῆ μέγα τι δυστύχημα. . .

— Παιδίον! καὶ δὲν εἴμεθα ἐδῶ διὰ νὰ σὲ προφυλάξωμεν; ἀνέκραξα ἐγώ. Τὸ μέλλον σου εἶναι ὠραῖον· ἐντὸς ἡμερῶν τινῶν θὰ στερεωθῇ· θὰ ἦσαι σύζυγος τοῦ Θεοβάλδου.

— Ναι, εἶπεν ἐκείνη μετὰ πεποιθήσεως, μόνον ὁ θάνατος δύναται νὰ συντρίψῃ τὴν εὐδαιμονίαν μου.

III

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἀνεχωρήσαμεν διὰ τὴν ἐξοχὴν. Ἐμείναμεν ἐκεῖ ἐντελῶς μόνον· ὁ Θεοβάλδος οὐδὲ ἄπαξ ἦλθεν εἰς Παρισίους. Ὁ μὴ γνωρίζων τί εἶχεν οὗτος εἰς τὴν καρδίαν θὰ τὸν ἐνόμιζεν ἐρῶντα τοῦ ἀγγέλου ἐκείνου ὅστις δὲν ἔζη εἰμὴ δι' αὐτόν. Τὴν περιέβαλλε διὰ φροντίδων περιπαθῶν, ἐφαίνετο ὅλος ἀσχολούμενος περὶ τοῦ μέλλοντος πρὸς τὸ ὁποῖον ὤδενον ὁμοῦ· ἀλλὰ, φεῦ! εἰς τὸ βάθος ὄλων τούτων τῶν ἐνδείξεων δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ ἡ θέλησις νὰ ἐκπληρώσῃ καθήκον καὶ ἡ ἐνέργεια ληφθείσης ἀποφάσεως.

Αἱ δέκα ἐκεῖναι τελευταῖαι ἡμέραι διήλθον ταχέως δι' ὄλους· ἡ 25 τοῦ νοεμβρίου ἀνέτειλε φαιδρὰ ὡς ἀνοιξέως ἡμέρα· τὴν ἐχαιρέτισα μετὰ χαρᾶς ὡς τέρμα τῶν ἀνησυχιῶν μου καὶ ἀρχὴν εὐδαιμονίας ἡσύχου τὴν ὁποῖαν δὲν θὰ κατέστρεφον παράφορα πάθη. Οἱ φόβοι μου εἶχον διαλυθῆ τόσον πλησίον τοῦ σκοποῦ ὄλων τῶν πόθων μου. Μετὰ καρδίας δὲ πλήρους καλῶν προαισθημάτων ἐνηγκαλίσθην τὴν Βαλερίαν ὅταν ἦλθε τὴν πρωτὴν τῆς ἐπισήμου ἐκείνης ἡμέρας νὰ γονατίσῃ πλησίον τῆς κλίνης μου καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν εὐλογίαν μου.

Διήλθομεν τὸ ἡμισυ τῆς ἡμέρας εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἀδελφῆς μου· ὁ Θεοβάλδος ἔμεινεν εἰς τὸν οἶκόν του, σεβόμενος τὰς συγκινήσεις ἐκείνας καὶ τοὺς ἀορίστους τρόπους νεάνιδος ἣν καὶ αὐτὸς ὁ ἔρωσ δὲν ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ δὲν ἐνθαρρύνει παντάπασι κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας στιγμάς.

Ἡ μαρκεσία Πόνς ἦτο ἀγαθὴ καὶ ἐλαφρὰ, ὡς εἶπον· μετεχειρίσθη ὅλην

ἐκείνην τὴν προμεσημβρίαν εἰς τὸ νὰ ἀσχολῆται περὶ τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς Βαλερίας καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ μυρίων λεπτομερειῶν. Ἐπήγαινε, ἤρχετο, διέταττε, καὶ ἐκ διαλειμμάτων μοὶ προσεμειδία μὲ ὕφος εὐχαριστημένου.

Ὁ γάμος ἔμελλε νὰ τελεσθῇ εἰς τὸ δημαρχεῖον περὶ τὴν ἐβδόμην τῆς ἐσπέρας, ἔπειτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Μεδών. Μόνον οἱ μάρτυρες εἶχον προσκληθῆ νὰ παρευρεθῶσιν. Ἡ κυρία Πόνς ἐπρογεύθη εἰς τὸ δωμάτιόν της μετὰ τῆς Βαλερίας. Μετέβην νὰ εὕρω τὸν Θεοβάλδον· ἡ φαιδρότης του μὲ ἐθορύβησεν· ἡ εὐτυχὴς Βαλερία ἦτο σύννους καὶ προσηύχετο ἀπέναντι τῆς εὐτυχίας της· ἐκείνος ἐφαιδρύνετο διὰ νὰ συμπληρώσῃ γενναίως τὴν θυσίαν του. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἔσχον τύψιν διότι δὲν τὸν ἐβίασα νὰ ἐξηγηθῇ πρὸ δέκα ἡμερῶν· τῶρα ἦτο πολὺ ἀργά. Ἐνόησα ὅτι ἔπασχε πολὺ, ὅτι ἴσως ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς ἐμέ, τὸν φίλον του, τὸν ἄλλον του πατέρα. Ἀλλὰ πρὸς τί ὄφελος; Μετὰ δύο ὥρας ἔμελλε νὰ νυμφευθῇ τὴν Βαλερίαν· καὶ ἔπειτα ἦτο προτιμότερον νὰ μὴ προφερθῇ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς ἐκείνης.

Ἀφῆκα τὸν Θεοβάλδον καταγιγνώμενον εἰς τὸν καλλωπισμόν του· μεθ' ἡμίσειαν ὥραν ἦλθε νὰ μὲ εὕρῃ εἰς τὴν βιβλιοθήκην. Οὐδέποτε τὸν εἶδον τόσον ὠραῖον· ἡ μέλαινα ἐνδυμασία του, ἡ ὠχρὰ καὶ ἐμψυχωμένη φυσιολογία του ἠδύναυτο ἐν τούτοις νὰ παρέξωσιν ἀμφιβολίαν ἐὰν ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο δι' αὐτόν ἡμέρα θανάτου ἢ γάμου.

Ἡμην ἐνησυχολημένος μετὰ τοῦ θαλαμηπόλου μου. Ὁ Θεοβάλδος ἐπλησίασε μηχανικῶς εἰς τὴν βιβλιοθήκην καὶ ἔλαβεν ἐν βιβλίον· τὸ ἠνοιξε, τὸ ἀπέρριψε ζωηρῶς, καὶ ἐκάθησε πλησίον τοῦ πυρὸς προσπαθῶν νὰ μειδιάσῃ, ἀλλ' αἱ χεῖρές του ἔτρεμον. Ἀνήγειρα τὸν τόμον· ἦτο περιήγησις τις ἐν Ἰσπανίᾳ ἣν μᾶς εἶχε δανείσει ἡ κυρία Βερμέγια.

Ὅταν κατέβημεν εἰς τὴν αἴθουσαν, περὶ τὴν ἕκτην ὥραν, ὁ Θεοβάλδος ἦτο ἀπαθής· ἐβάδισε πρὸς τὴν Βαλερίαν,

ἤτις ἔδιδε τὸν βραχίονα εἰς τὴν μάμμην της. Ἦτο λευκὰ ἐνδευμένη, μετὰ τοῦ ἐξ ἀνθέων πορτοκαλλέας στεφάνου της καὶ τοῦ νυμφικοῦ της πέπλου. Ἦτο οὕτω ἀγνὸν καὶ θελκτικὸν πλάσμα, ἄγγελος πρὸ τοῦ ὀποίου ἐξηλείφοντο οἱ κακοὶ διαλογισμοί, τὰ παράφορα πάθη. Ὁ Θεοβάλδος ἠσθάνθη τὴν ἐπιρροὴν ταύτην, τὸ βλέμμα του κατέστη γαληνιώτερον· κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἴσως ἐλησμόνησε τὴν κυρίαν Βερμέγια.

Ἡ αἶθουσα ἦτο καταφώτιστος, ἤστραπτεν ὑπὸ κρυστάλλων καὶ κατεκοσμεῖτο ὑπὸ ἀνθέων φυσικῶν, ἀλλ' ἐφαινόμεθα ὡσεὶ πεπλανημένοι εἰς τὴν εὐρείαν ἐκείνην ἔκτασιν. Παρεκάλεσα τὴν ἀδελφὴν μου νὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν μικρὰν αἶθουσαν.

— Ὅχι δά! ὄχι δά! εἶπε μὲ ὕφος θριαμβευτικόν, διότι θὰ μᾶς ἔλθῃ κόσμος. Πιστεύετε ὅτι θὰ νυμφεύσω τὴν Βαλερίαν Πὸνς μέσα εἰς τέσσαρας τοίχους.

Μόλις ἐτελείωσε τοὺς λόγους τούτους καὶ ἀμέσως ἠνοιξαν τὰ δύο φύλλα τῆς θύρας, καὶ ἀνηγγέλθη ἡ κυρία Βερμέγια, ἔπειτα εἴκοσι ἄλλα πρόσωπα, στενοὶ γνώριμοι, συγγενεῖς καὶ φίλοι τῶν δύο οικογενειῶν.

— Εἶναι ἐκπληξίς, βασίλισσά μου, εἶπε χαμηλοφώνως ἡ μαρκεσία πρὸς τὴν Βαλερίαν, ἤτις ἐδέχετο τὰ συγχαρητήρια ὅλη ἐρυθριῶσα καὶ φαιδρά.

Ἔμενον ὡς κεραυνόπληκτος.

Ἡ κυρία Βερμέγια ἐπροχώρησεν ἠσύχως καὶ ἔλαβε θέσιν πλησίον τῆς Βαλερίας. Ἐφερε κόσμον κατάλευκον, ἀνθη λευκὰ ἐπὶ τῶν μελαινῶν τριχῶν της, καὶ πλούσιον κάλυμμα ἐρριμμένον κατὰ τὸν ἰσπανικὸν τρόπον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς της· θὰ τὴν ἐνόμιζέ τις ἐπίσης ὡς νύμφην· ἦτο ὡραία ὡστε νὰ τρελάνῃ ἄνθρωπον. Ἐζήτησα διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν Θεοβάλδον, εἶχε τὸ πρόσωπον κεκρυμμένον εἰς μανδύλιον· δὲν εἶδον εἰμὴ τὸ τόσο ὠχρὸν μέτωπόν του πρὸς ὃ ἡ λευκότης τοῦ μανδύλιου δὲν ἐποίει ἀντίθεσιν.

Παρήλθεν ἐν τέταρτον διὰ τὰς φιλοφρονήσεις καὶ τὰ συγχαρητήρια, ἔπειτα

ἦλθον νὰ ἀναγγείλωσιν ὅτι ἐπερίμενον αἱ ἄμαξαι. Ὅλοι ἠγέρθησαν. Ἡ κυρία Βερμέγια ἐπλησίασε τὸν Θεοβάλδον· ἐγὼ ἤμην ὀπισθεν αὐτῆς. Μοὶ ἐφάνη ὅτι ἐζήτηε νὰ κρατήσῃ τὴν βαθεῖαν συγκίνησίν του, τὴν κατασυντρίβουσαν αὐτὸν ἀλγηδόνα. Τὸ βλέμμα του ἦτο ἀτενές, αἱ κινήμαί του ἐκάμπτοντο· ἐστήριξε τὴν τρέμουσαν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ μῆλου τῆς θύρας τῆς συγκοινωνούσης μὲ τὸ δωμάτιον τῆς μαρκεσίας.

— Θάρρος! τῷ εἶπεν ἡ κυρία Βερμέγια βλέπουσα αὐτὸν ἀτενῶς, θάρρος, Θεοβάλδε!

— Ἄ! εἶμαι δυστυχὴς παράφρων! ἀπεκρίθη ἐκείνος διὰ πεπνυγμένης φωνῆς· διότι σᾶς ἀγαπῶ! ... σᾶς ἀγαπῶ!...

Ἡ καταχθονία ματαιοφροσύνη τῆς γυναικὸς ἐκείνης καὶ ἡ σκληρὰ φιλαρέσκειά της ἱκανοποιήθησαν· ἀδιόρατον μειδίαμα ὑπερηφανίας τῇ διέφυγεν, ἐνῶ ἐμακρύνετο ἀποτόμως ἀπὸ τοῦ Θεοβάλδου μετὰ κινήματος ἐκπλήξεως καὶ πλαστοῦ οἴκτου.

Τότε ἡ Βαλερία ἐξῆλθε τοῦ δωματίου τῆς μάμμης της ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἀνθοδέσμην καὶ τὸ εὐχολόγιόν της. Ὡδήγησα τὸν Θεοβάλδον πρὸς τὴν μαρκεσίαν Πὸνς, εἰς ἣν ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὴν χεῖρα· ἀφίετο νὰ τὸν φέρωσι μηχανικῶς. Ἐπειτα ἐπλησίασα διὰ νὰ λάβω τὴν Βαλερίαν· ἦτο ὀρθία εἰς τὴν θερμάστραν καὶ τόσο ὠχρὰ, τόσο συγκεκινημένη, ὡστε ἐφαίνετο ἐγγὺς νὰ λειποθυμήσῃ. Ἡ χεὶρ της ἔπεσεν ὀρμεμφύτως ἐπὶ τοῦ βραχίονός μου· κατέβημεν.

Τὸ διάστημα ἦτο βραχύ. Ἡ Βαλερία εἶχε ριφθῆ εἰς τὸ βάθος τῆς ἄμαξης, ἐσεβάσθη τὴν σιωπῆν της εἰς τὴν προσέγγισιν τοσοῦτον ἐπισήμου στιγμῆς. Ὅταν ἐκατέβημεν εἰς τὸ δημαρχεῖον ἡ χεὶρ της ἔτρεμεν ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μου, τὴν εἶδον λειποψυχοῦσαν.

— Ἐμπρὸς, τέκνον μου, τῇ εἶπον, πρὸς τί τύσοι φόβοι καὶ ἀγωνίαι διὰ νὰ ἐκπληρώσῃς τὸ πεπρωμένον; ... εὐτυχὲς πεπρωμένον;

Εἰσῆλθομεν, ἀφέθη νὰ τὴν ὀδηγήσω

εις τὴν θέσιν τῆς πλησίον τοῦ Θεοβάλδου, ἀπέναντι τοῦ δημάρχου ὅστις ἔμελλε νὰ ἀπαγγεῖλῃ τὸν ἀνέκκλητον τύπον: «Εἰσθε ἠνωμένοι ἐν ὀνόματι τοῦ νόμου...»

Ὁ πολυάριθμος καὶ λαμπρὸς κύκλος τῶν παρευρισκομένων περιεκύκλωσε τοὺς νυμφίους· ἐπεκράτει σιωπή. Ἡ κυρία Πόνς ἔκλαιεν ὑπὸ συγκινήσεως καὶ μοὶ ἔθλιβε τὴν χεῖρα· ἡ Ἰσπανὶς παρετήρει τὸν Θεοβάλδον.

Ὁ δήμαρχος ἀνέγνωσεν ὁ ἴδιος τὸ κείμενον τοῦ νόμου, ἀκολουθῶν δὲ εἶπε·

— Κύριε Θεοβάλδε Μοντμῶρ, δέχεσθε ὡς νόμιμον σύζυγόν σας τὴν δεσποινίδα Βαλερίαν Πόνς;

— Ναι, κύριε, ἀπεκρίθη ὁ Θεοβάλδος μετὰ φωνῆς σταθερᾶς.

— Καὶ ὑμεῖς, δεσποινὶς Βαλερία Πόνς, δέχεσθε ὡς νόμιμον σύζυγόν σας τὸν Κ. Θεοβάλδον Μοντμῶρ;

— Ὅχι, κύριε, ἀπεκρίθη ἡ Βαλερία μετὰ θνησκούσης φωνῆς καὶ προσπαθοῦσα νὰ ἐγερθῇ· ἀλλ' ἔπεσε πάλιν λειπόθυμος.

Κραυγὴ ἐκπλήξεως διέφυγεν ὅλα τὰ στόματα. Ἡ κυρία Πόνς ὤρμησε πρὸς τὴν ἐγγονὴν τῆς, καὶ τὴν ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας λέγουσα·

— Εἶναι τρελὴ, Θεέ μου! ἡ πτωχὴ μου κόρη εἶναι τρελὴ! Θεέ μου! λάβε οἴκτρον δι' ἡμᾶς!... Βαλερία, ἀνοιξὸν τοὺς ὀφθαλμούς σου... Ἴδέ με... θέλεις λοιπὸν νὰ μὲ κάμῃς νὰ ἀποθάνω;...

Ὁ Θεοβάλδος εἶχε τοὺς ὀφθαλμούς ἀπλανεῖς καὶ τὸ ἀλλόκοτον μεϊδίωμα παράφρονος. Ἐλαβε τὰς χεῖρας τῆς μνηστῆς του καὶ τὰς ἐκράτησεν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν του ἐπαναλαμβάνων πρὸς τὴν κυρίαν Πόνς·

— Πρὸς Θεοῦ, κυρία, ἡσυχάσατε! Δὲν εἶναι τίποτε, στιγμιαίος τρόμος, στιγμιαία ἔκστασις τῶν φρενῶν... Θὰ ἐπαναλάβῃ τὰς αἰσθήσεις τῆς καὶ θὰ τελειώσωμεν τὴν τελετὴν. Πρὸς Θεοῦ, ἡσυχάσατε.

Ἐδωκαν εἰς τὴν Βαλερίαν νὰ ὀσφρανθῇ ἀρωματικὰ ἄλατα, ἔρριψαν εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς ψυχρὸν ὕδωρ· ἐπὶ τέλους ἠνοιξε πάλιν τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ βλέμ-

μα τῆς ἐσταμάτησεν ἐπὶ τοῦ Θεοβάλδου, κεκλιμένου ἐπὶ τῶν χειρῶν τῆς· προσεπάθησε νὰ ὀμιλήσῃ, ἀλλ' ἐστερεῖτο φωνῆς, καὶ σκληρυνθεῖσα ἐν φρικώδει σπασμῷ, ἔπεσεν εἰς τὰ ὀπίσω ἐκπέμπουσα ὑποκόφους γόους.

Ὅλοι οἱ μάρτυρες τῆς ἀνηκούστου ἐκείνης σκηνῆς ἔμενον ἄφωνοι καὶ ἀκίνητοι. Ἡ κυρία Βερμέγια ἴστατο κατὰ μέρος ὡσεὶ ἐντρομος. Ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀπαγάγῃ τὴν Βαλερίαν. Ἡ κυρία Πόνς ἀνέβη μετ' αὐτῆς εἰς τὴν ἄμαξαν· ἐγὼ ἔλαβον τὸν Θεοβάλδον· ἦτο καταβεβλημένος καὶ σκυθρωπός.

— Θεοβάλδε, τῷ εἶπον μὲ δάκρυα τὰ ὁποῖα δὲν ἐζήτουν νὰ κρίψω, Θεοβάλδε, σὰς ἱκετεύω εἰς ὅ,τι ἔχετε ἱερὸν νὰ φανῆτε εὐλικρινῆς πρὸς ἐμέ... Τί εἶπατε εἰς αὐτὴν τὴν κόρην;

— Τίποτε, μοὶ ἀπεκρίθη κλαίων ἐπίσης ἐλευθέρως, τίποτε, σὰς ὀρκίζομαι εἰς τὴν τιμὴν μου!

— Τότε λοιπὸν, ἀνέκραξα, ἴσως ἡ κυρία Βερμέγια!

Ἐκίνησε λίαν ζωηρῶς τὴν κεφαλὴν.

— Μήτε αὐτὴ, ἐγγυῶμαι εἰς τὴν τιμὴν μου.

— Λοιπὸν, εἶπον μετὰ κλαυθμῶν, ἡ δυστυχὴς αὐτὴ κόρη εἶναι παράφρων. Ἄ! τοῦτο εἶναι φρικτὴ θλίψις διὰ τὰς γηραιὰς ἡμέρας μας... Θεοβάλδε, φεῦ! ἡμεῖς μόνοι θὰ ἡμεθα δυστυχεῖς, διότι σεῖς θὰ κατασταθῆτε πάλιν ἐλεύθερος.

— Ἀρκεῖ, κύριε, μὲ διέκοψε λαμβάνων τὴν χεῖρά μου, ἀρκεῖ! Ἐὰν ἦτο ἄλλος θὰ ἐθεώρει τοῦτο ὡς προσβολὴν· ἀλλ' ἐγὼ μεγάλην λύπην μόνον βλέπω, καὶ τίποτε δὲν διαλύω.

— Τὰ πάντα διελύθησαν, τῷ ἀπεκρίθην, ἀλλὰ θὰ μείνετε φίλος μας.

Ὅταν εἰσῆλθομεν εἰς τὴν οἰκίαν εἶχον κατακλίνει τὴν Βαλερίαν. Φίλοι τινὲς ἠγρύπνουν τεθλιμμένοι ἐν τῇ αἰθούσῃ. Ἡ κυρία Βερμέγια εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς Παρισίους ὑπὸ τὴν πρόφασιν νὰ ἀποστείλῃ ταχέως ἰατρὸν τινα.

Ὅταν ἀνέβην εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Βαλερίας, οἱ σπασμοὶ εἶχον πραῦνθῆ καὶ ἡ δυστυχὴς νῆα ἐφαίνετο ὑπνώττου.

σα. Ἐκρίνα ὅτι μετὰ τοσοῦτον τρομερὸν τιναγμὸν, ἔπρεπε νὰ τὴν ἀφήσωμεν εἰς ἐντελῆ ἡσυχίαν, καὶ οὐδόλως ἀνησύχησα διὰ τὸν ληθαργώδη ἐκείνον ὕπνου ἐκ τοῦ ὁποίου οὐδεμίαν ὀμίλιαν ἠδύνατο νὰ τὴν ἀποσπάσῃ. Ἡ ἀδελφή μου ἔστησε μίαν κλίνην πλησίον τῆς κλίνης τῆς ἐγγονῆς της καὶ ἠγρυπνήσαμεν ὅλην τὴν νύκτα. Ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν ὁ Θεοβάλδος εἰσῆρχετο διὰ νὰ ἐρωτήσῃ περὶ τῆς ἀσθενοῦς.

Τὴν ἀκόλουθον πρωΐαν ἡμεθα ἡσυχοὶ καὶ θαρρύνοντες. Ἡ Βαλερία ἐξηκολούθει νὰ κοιμᾶται, τὸ πρόσωπον ἔχουσα λευκὸν, ἀναπεπαυμένον, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐκφράσεως ἀλγηδόνης. Περιέμενα τὴν ἔγερσίν της.

Ὁ Θεοβάλδος δὴν ἠδύνατο νὰ μείνῃ· ἐπέστρεψεν εἰς Παρισίους· ὑποσχέθη νὰ τῷ γράψω δις τῆς ἡμέρας.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ἔφθασεν ὁ ἰατρὸς τῆς κυρίας Βερμέγια. Τῷ εἶπον τὰ πάντα, ἔπειτα τὸν ὠδήγησα εἰς τὴν κλίνην τῆς Βαλερίας. Ἡλπιζα λόγους ἐνθαυρντικούς· δὲν μᾶς εἶπε τίποτε, καὶ διῆλθεν ἡμίσειαν ὥραν πλησίον τῆς ἀσθενοῦς, ἀκροώμενος τὴν ἄτακτον ἀναπνοήν της, ἀνεγείρων ἐνίοτε τὴν κεφαλὴν ἐκείνην ὅστις ἐπιπτεν ἀναυδος, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ διαλύσῃ τὸν ὕπνον ἐκείνου ὅστις τώρα μὲ ἐπλήρου φρίκης.

— Ἰατρὲ, εἶπε τότε ἡ κυρία Πὼνς κλαίουσα, τὸ βλέπω, ἡ πτωχή μου Βαλερία εἶναι πολὺ ἀσθενής!...

Τὴν ἐνεθάρρυνε καὶ μὲ ἔλαβεν εἰς τὴν αἴθουσαν.

— Κύριε, μὲ εἶπε, πρέπει νὰ ἐπιστρέψῃ ἡ κυρία μαρκεσία εἰς Παρισίους.

— Πῶς! ἀνέκραξα ἐκστατικὸς, ἡ Βαλερία!...

— Εἶναι εἰς κίνδυνον. Φλόγωσις τῶν ἐγκεφαλικῶν μεμβρανῶν... Τίς ἠξεύρει τί ὑπάρχει ἐν τῇ κεφαλῇ ἐκείνῃ;... Ἄ! πόσον ἡ ἐπιστήμη εἶναι μικρὰ ἐνώπιον τῶν κεραυνοβόλων τούτων ἀσθενειῶν, καὶ τῶν ὁποίων ἡ διάγνωσις δυστυχῶς μόνον διὰ τῆς αὐτοψίας γίνεται!... Θα μεταχειρισθῶμεν μέσα τι νὰ, ἀλλὰ δὲν σᾶς κρύπτω ὅτι ὀλίγας

ἔχω ἐλπίδας. Λάβετε τὴν κυρίαν μαρκεσίαν, διότι δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀγωνίαν τὴν ὁποίαν προβλέπω. Ἐγὼ μένω ἰδῶ.

Ἐπέστρεψεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Βαλερίας. Ἡ δυστυχῆς ἀδελφή μου εἶχε κακῶς καὶ ἐδέησε νὰ τὴν μεταφέρωμεν εἰς τὴν κλίνην της. Καθ' ἣν στιγμὴν διέσχιζα τὴν αἴθουσαν διὰ νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ δωμάτιόν της, παρουσιάσθη ὑπηρέτης τις· ἤρχετο νὰ μάθῃ εἰδήσεις ἐκ μέρους τῆς κυρίας Βερμέγια.

— Εἶπέ εἰς αὐτὴν, ἀπεκρίθην, ὅτι ἡ κυρία μαρκεσία καὶ ἡ δεσποινὶς Βαλερία Πὼνς πνέουσι τὰ λοισθία.

Πῶς νὰ περιγράψω τὰς ἀγωνίας τῶν μετὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην παρελθουσῶν τεσσάρων ἡμερῶν; Ἡ δυστυχῆς Βαλερία ποσῶς δὲν ἐπανελάβε τὰς αἰσθήσεις της, ποσῶς δὲν ἀπεσπᾶσθη ἐκ τοῦ φρικώδους ἐκείνου ὕπνου ὅστις, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, ὠμοίαζε πλειότερον πρὸς τὸν θάνατον. Οἱ κεκλεισμένοι ὀφθαλμοὶ της δὲν εἶχον δάκρυα· τὸ σῶμά της ἦτο ἀκίνητον, ἀναίσθητον· καὶ αὐτὸ τὸ πῦρ οὐδένα τῇ ἐπροξένει πόνου. Δὲν τὴν ἐγκατέλειψα, παραμονεύων, περιμένων ἐν κίνημα, μίαν λέξιν. Ἐνίοτε μοὶ ἐφαίνετο ὅτι τὰ χεῖλη της ἐκινούντο καὶ ἐψέλλιζον λέξεις τινάς. Τότε ἔκλινον ἐπ' αὐτῆς, τὴν ἐκάλουον ὀνομασί· ἀλλὰ ποτὲ δὲν μὲ ἀπεκρίθη.

Τὴν τελευταίαν νύκτα ἠγρύπνουσαν πλησίον της· ὁ ἰατρὸς μετέβαινε ἐκ τοῦ δωματίου της εἰς τὸ δωμάτιον τῆς ἀδελφῆς μου· εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ μὴ μὲ ἐγκαταλείψῃ διαρκουσῶν τῶν δύο ἐκείνων ἀγωνιῶν.

— Ἰατρὲ, τῷ εἶπον μετὰ κλαυθμῶν, δὲν θὰ σώσετε λοιπὸν μήτε τὴν μίαν μήτε τὴν ἄλλην!... Φεῦ! ἡ ἀδελφή μου, τόσοσιν πλήρης ἡμερῶν, καὶ ὑγείας τοσοῦτον ἐπισφαλούς, ἔπρεπε νὰ ἀποθάνῃ... Ἦ ἐπιστήμη δὲν ἔχει θαύματα διὰ νὰ ἀναβάλλῃ τὸ ἀναπόφευκτον τοῦτο τέρμα· ἄλλ' ἡ Βαλερία!... Δεκαεπταετής... Τίποτε λοιπὸν δὲν δύναται νὰ τὴν κάμῃ νὰ ζήσῃ, νὰ συνδέσῃ ἐκ νέου τὰ νήματα τῆς φευγούσης ταύτης ὑπάρξεως;

— Ἐκόπησαν! ἀπεκρίθη θλιβερῶς ὁ ἰατρὸς, ἤδη εἶναι νεκρά· ἡ μνήμη της, ἡ διάνοιά της, αἱ εὐγενέστεραι αὐτῆς δυνάμεις δὲν ὑπάρχουσι πλέον· ποῖος τιναγμὸς ἤθελε δυνηθῆναι τὴν ἀνασύρη ἐκ τοῦ μηδενὸς τούτου; ... Τίς θὰ ἠδύνατο νὰ τὴν ἀφυσπίση;

— Δὲν μᾶς ἀποκρίνεται, ἀλλ' ἴσως μᾶς ἀκούει, εἶπον ἐγὼ φωτισθεῖς ὑπὸ αἰφνιδίας ιδέας.

Ὁ ἰατρὸς ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν. Ἐλαβον κηρίον καὶ ἐπλησίασα εἰς τὴν κλίνην. Ἦτο ἐκεῖ ἀναίσθητος· αἱ λευκαὶ ὡς ὁ κηρὸς χεῖρές της ἀνεπαύοντο διεσταυρωμέναι ἐπὶ τοῦ στήθους της· ἡ κεφαλὴ της ἦτο βεβυθισμένη ἐν τῷ προσκεφαλαίῳ ἐν μέσῳ τῶν διεσπαρμένων μαλλίων της· εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμιανοικτούς, τὰς παρειὰς καὶ τὰ χεῖλη πελιδνῶς ὠχρά.

— Βαλερία, τῇ εἶπον κλίνων ἐπ' αὐτῆς, Βαλερία, ἰδοὺ ὁ Θεοβάλδος· εἶναι ἐδῶ, σὲ βλέπει.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦτο, δὲν ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμοὺς οὔτε ἐκινήθη ποσῶς· ἀλλ' ἀσθενὲς ἐρύθημα ἀνέβη εἰς τὰς παρειὰς της.

— Βαλερία! τέκνον μου! ἔκραξα, μὲ ἀκούεις! ...

Ἐκίνησε τὰς χεῖράς της καὶ κατελήφθη ὑπὸ φρικώδους σπασμοῦ· αἱ ὀφθαλμοὶ της ἦσαν ἀνοικτοὶ, καὶ τοὺς ἔστρεψε πρὸς ἐμὲ χωρὶς νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ· ἡ ἀνισος ἀναπνοή της διεκόπτετο ἐκ διαλειμμάτων.

— Κύριε, ἀποσυρθῆτε, ἀποσυρθῆτε, ἐν ὀνόματι τοῦ οὐρανοῦ! μὲ εἶπεν ὁ ἰατρὸς ὑποστηρίζων αὐτήν· τὸ θέαμα τοῦτο σᾶς φονεύει ...

Ἡ Βαλερία ἀνεσηκώθη, ἔφερε τὰς δύο χεῖρας εἰς τὸ μέτωπόν της καὶ εἶπεν εὐδιακρίτως·

— Εἶμαι δυστυχῆς παράφρων! ... Σᾶς ἀγαπῶ! σᾶς ἀγαπῶ! ...

Τότε ἐνθυμήθη ὅτι ἡ δυστυχῆς κόρη ἦτο ἐν τῷ δωματίῳ ἐκείνῳ εἰς τὴν θύραν τοῦ ὁποίου εὕρισκετο ὁ Θεοβάλδος, ὅταν ἡ κυρία Βερμέγια ἐπλησίασε καὶ τῷ ὠμίλησεν.

— Εἶμαι δυστυχῆς παράφρων! ... Σᾶς ἀγαπῶ ... ἐπανελάβεν ἡ Βαλερία συμπύσσουσα ἐντὸς τῶν χειρῶν της τὴν πυκνὴν κόμην της. Ἐπειτα ἔπεσεν ἐκ νέου, οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐκλείσθησαν, καὶ τὸ στόμα της δὲν ἐξέφερε πλέον μήτε παράπονα μήτε λέξεις. Περὶ τὴν τρυαῖαν ἀπέθανεν.

Ἡ ἀδελφή μου δὲν ἐπέζησεν εἰμὴ δέκα μόνον ἡμέρας, καὶ ἔμεινα μόνος ἐν τῷ κόσμῳ μετὰ τοσαῦτα ἔτη οἰκιακῆς εὐδαιμονίας. Ἐτήρησα δι' ἐμὲ μόνον τὰς τελευταίας λέξεις τῆς Βαλερίας· θὰ ἦσαν φρικώδης τύψις διὰ τὸν Θεοβάλδον, καὶ δὲν τὸν ἐμίσην.

Ἐγκατέλειψα μετ' ὀλίγον τοὺς τόπους ὅπου εὗρισκα τόσον σπαρακτικὰς ἀναμνήσεις καὶ τόσον σκληροὺς πόθους· μετέβην εἰς Ἰταλίαν. Ὁ Θεοβάλδος μοι ἔγραφε συχνάκις· αἱ ἐπιστολαὶ του μὲ ἦσαν καλαὶ, διότι τὸν ἠγάπων πάντοτε· μὲ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἦτο εὐτυχῆς· οὐδέποτε μοι ὠμίλει περὶ ἑαυτοῦ, καὶ μοι ἀνήγγελλε σχέδια περιηγήσεων εἰς ὕλα τὰ ὑστερόγραφα του.

Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους πρὸ δεκαπέντε ἡμερῶν, ἤκουσα, πρῶτον ἤδη μετὰ παρέλευσιν τριῶν μηνῶν, προφερόμενον τὸ ὄνομα τῆς κυρίας Βερμέγια· εἶχε νυμφευθῆναι πρὸ ὀλίγου τὸν κόμητα Ἀνατόλιον Σαῖν-Σερβιέν. Τὴν ἐπιούσαν μετέβην νὰ ἰδῶ τὸν Θεοβάλδον. Φεῦ! ποῖαι βαθεῖαι ἀλγηδόνες τὸν εἶχον ὑποσκάψει! πόσον εἶχε γηράσει! Ὁμιλήσαμεν φυλικῶς, καὶ ἐγὼ ἔπρεπε νὰ τὸν παρηγορήσω.

— Εἶμαι ἀνανδρὸς καὶ ἐλεεινὸς ἄνθρωπος! μὲ εἶπε μετὰ πικρίας, διότι τὴν ἀγαπῶ πάντοτε τὴν γυναῖκα ταύτην.

— Εἶναι δυνατόν! ἀνέκραξα· τοσοῦτον μὲ ἠδίκησε ...

Τὰ δάκρυα ἦλθον εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ Θεοβάλδου.

— Εἶναι χαλυβδίνη ψυχὴ, ἐξηκολούθησεν· εἰς ἡξέυρατε! Μὲ ἄφιεν νὰ ἐλπίζω τὰ πάντα, τὴν ἐλάτρευον, ἡμην αἰχμάλωτός της ... Ἡμέραν τινὰ μοι ἀναγγέλλει ψυχρῶς τὸν μετὰ τοῦ Ἀνατολίου γάμον της. Τότε ἐφάνην ἀναν-

δρος... Τὴν ἰκέτευσα, ἔκλαυσα εἰς τοὺς πόδας τῆς ζητῶν τὸν ἔρωτά της ὅστις ἦτο ἡ ζωὴ μου, τὴν χεῖρά της ἣν δὲν ἤθελε νὰ δώσῃ εἰμὴ μετὰ τοῦ ἔρωτός της. Συνοικέσιον εὐπρεπὲς εἶναι τρομερὰ τρέλα, τῇ ἔλεγα, τοιαύτη ἦτο ἡ γνώμη σας· δὲν πρέπει τις νὰ νυμφεύεται εἰμὴ ἐξ ἔρωτος...

— Ἡ ἐκ φιλοδοξίας, μοὶ ἀπεκρίθη. Αὐτὴ ἦτο ἡ τελευταία λέξις της· ἔκτοτε δὲν τὴν ἐπανείδον... οὔτε θὰ τὴν ἐπανίδω εἰς τὸ μέλλον...

— Εἶναι δυστύχημα ὅπερ θὰ θεραπεύσῃ ὁ χρόνος, τῷ εἶπον· τὰ πάντα ἐξαλείφονται ἀπὸ τὴν καρδίαν τῶν νέων· διότι τὸ μέλλον ὑπόσχεται αὐτοῖς νέας τέρψεις καὶ νέας ὀδύνας. Μόνον εἰς ἡμᾶς τοὺς δυστυχεῖς γέροντας ὑπάρχουσι διαρκεῖς λύπαι.

Ὁ Θεοβάλδος ἐκίνησε τὴν κοφαλὴν.

— Νομίζετε, μὲ εἶπεν, ὅτι δὲν ἐπραξα τίποτε διὰ νὰ ἀποσεισω τὴν μισητὴν αὐτὴν τρέλαν; Οὔτε ὁ νοῦς μου οὔτε ἡ θέλησίς μου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατευνάσωσι τὸ ἔνστικτον τοῦτο ὅπερ κάμνει τὴν καρδίαν μου νὰ πάλῃ εἰς μόνην αὐτῆς τὴν ιδέαν, ὅπερ μὲ προσηλοῖ εἰς τὴν καλλονὴν αὐτῆς, εἰς τὴν ξηρὰν, εἰς τὴν καταχθονίαν ψυχὴν της. Βλέπετε ὅτι τὴν γνωρίζω καλῶς. Ἄ! νὰ γίνω μίαν μόνην ἡμέραν ὁ κύριος τῆς γυναικὸς ταύτης, νὰ τὴν ἐξουσιάσω, νὰ τὴν ἴδω τρέμουσαν ἐνώπιόν μου, νὰ μὲ ἀγαπᾷ ἢ νὰ προσποιῆται ὅτι μὲ ἀγαπᾷ!... Θὰ ἀπέθνησκα ἄνευ λύπης εἰάν ἀπελάμβανον ὀλίγων ὥρων τοιαύτην εὐδαιμονίαν!... Τὸ βλέπετε, εἶμαι τρελός!...

— Πρέπει νὰ περιοδεύσετε.

— Ναί, μὲ ἀπεκρίθη ἀνοίγων φύλλον χάρτου ἐρριμμένον μεταξὺ πληθῶς ἐγγράφων, ἰδοὺ τὸ διαβατήριόν μου· ἀναχωρῶ, μεταβαίνω εἰς τὴν Ἰσπανίαν.

— Εἰς τὴν Ἰσπανίαν;

— Ναί· θὰ προσπαθῶ νὰ φονευθῶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς βασιλίσσης Χριστίνης· διότι καθὼς βλέπετε ἡ ζωὴ μὲ βαρύνει· δὲν φρονῶ, ὡς ἡ γυνὴ αὐτῆ, ὅτι εἶναι μέγα δυστύχημα νὰ ἀποθάνῃ τις νέος... καὶ ἔπειτα θὰ μὲ λυπηθῇ τότε,

καὶ ἴσως αἰσθανθῇ τύψιν συνειδότος.

— Ἄ! Θεοβάλδε, ἀνέκραξα ἔκπληκτος διὰ τὴν παραφροσύνην ἐκείνην, ἡ Βαλερία πολὺ ἐξεδικήθη!

— Πτωχὲ ἄγγελε! εἶπεν ὑψῶν πρὸς τὸν οὐρανὸν στυγνὸν βλέμμα.

Τὸν ἀφήκα κατεσπαραγμένην ἔχων τὴν καρδίαν· χθὲς ἀνεχώρησεν.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.)

ΜΗ ΑΠΕΛΠΙΖΕΣΘΕ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΛΙΖΗΣ ΖΩΝΑΡ

Ἀφιερῶνται τῇ δεσπινίδι * * *

I

— Ἡ μουσικὴ, τέκνον μου, εἶναι ἡ ἔξοχος ἐκείνη τέχνη, ἣτις μᾶς ἀποκαθιστᾷ ἀνωτέρους τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, ἐξευγενίζει τὴν ψυχὴν μας καὶ ἀνυψοῖ αὐτὴν μέχρι τῶν ὑψηλοτέρων πόθων· ἡ μουσικὴ ἠδέως θίγει τὴν καρδίαν, πρᾶννει τὸν σάλον τῶν ὀργίλων παθῶν, ἐξεγείρει τὴν φαιδρότητα, ἀποδιώκει τὴν διαφωσίαν καὶ τὴν καταλαλίαν, διότι, ὡραῖόν τι μουσικὸν τεμάχιον ἐπιτυχῶς ἢ τοῦλάχιστον ὁπωσοῦν καλῶς τελούμενον διακόπτει συχνάκις ἐν τῇ συναναστροφῇ τὰς κακεντρεχεῖς ὀμιλίας. Ζώσης τῆς μητρὸς σου, γυναικὸς ἐναρέτου πλήν ἄκρως δεισιδαίμονος ἠναγκάσθην νὰ σὲ ἀφήσω ὅλως ἄγευστον τῶν κανόνων τῆς ὡραίας ταύτης τέχνης, ἐν ᾗ ἐτράφημ καὶ ἣτις ἐχαροποίησε τὴν ζωὴν μου. Ἡ μήτηρ σου ἤθελε νὰ ἐξασκηθῆς εἰς τὰς οικιακὰς μόνον ὑπηρεσίας, ἐγὼ δὲ ἐξ ἀνάγκης ἐσιώπησα ἵνα τηρήσω τὴν εἰρήνην· ἐν ἔτος ἤδη παρήλθεν ἀφ' οὗτο ὁ θάνατος μᾶς τὴν ἀφήρπασε, καὶ τώρα ὅτε ἀκούῃ τὰς οὐρανίους συμφωνίας τῶν ἀγγέλων, δὲν θὰ λυπηθῇ βλέπουσα τὴν προσφιλῆ θυγατέρα τῆς ἀφιερουμένην εἰς τὴν μουσικὴν. Αὔριον, Ἐλένη μου, αὔριον θ' ἀρχίσωμεν, αὔριον θὰ σοὶ ἀνοίξω τὰς πύλας τοῦ ἱεροῦ τεμένους.

Ταῦτα ἔλεγε γέρον μουσικοδιδάσκαλος πρὸς δεκαεξαέτιδα θελκτικὴν νεά-